

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) 22 Mayıs 2025'teki duyurusuna göre ikincisi 27 Nisan 2025'te yapılan "Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı"na (HMGS) katılan 5 bin 818 hukuk fakültesi mezunundan sadece yüzde 23,81'i, 70 puan barajını geçebildi. Bu oran geçen yıl yapılan birinci sınavda yüzde 42,67 idi. Binlerce hukuk fakültesi mezunu, neyi, niçin ve nasıl ölçtüğü şeffaf olmayan HMGS'yi geçemediği için hukuk mesleklerine giremiyor. Bu başarısızlık oranı devam ettiği takdirde, her yıl yeni mezun olacak 20 bin civarındaki hukuk fakültesi mezunundan 15 bini hukuk mesleklerinde görev alamayacak, bulabildiği diğer işlere yönelecek, onları bu duruma düşüren sisteme ve yöneticilere, daha da kötüsü ülkemize küsecek.

Hukuk eğitimi bir yılda bu oranda geri gitmediğine göre, başarı oranındaki yarıya yakın kötüleşme, yeni mezunların başarısızlığını değil sınavın basiretsizliğini gösteriyor. Bu da bir yandan hukuk eğitimindeki, diğer yandan ölçme ve değerlendirme sistemindeki, diğer yandan da ülkemizin hukuk ve yargı alanındaki yapısal sorunlarına işaret ediyor.

Ülkemizde, neredeyse her şehirde, yeterli öğretim üyesi olmadan, mantar gibi hukuk fakültesi açıldı. Hukuk fakültelerinden her sene yaklaşık 20 bin öğrenci mezun olarak hukukçular ordusuna katılmak istiyor. Ancak, fakültelelerinde hukukçu olmaya yeter eğitim verilmediğini ikrar edercesine, yöneticilerimiz Almanya'daki ileri sisteme özenerek, "Hukuk Meslekleri Giriş Sınavı" getirdiler. Öğrencilere dört senede ne öğretildiğini, tek bir sınavda bir-iki saat içinde cevaplanan 100 civarında soru ile ölçeceklerini sanıyorlar. Bunun ne kadar sakat bir yaklaşım olduğunu anlatmaya gerek yok. Eğer bir ölçme sistemi getirilecekse Almanya'daki gibi kapsamlı olması gerektiğini yönetici-

**Mehmet
GÜN**

Hukukta kalite ve sınav

lerimizin görmemesi oldukça garip ve düşündürücü!

Yeni mezunların sınavda başarısız olmasına neden olan temel yapısal sorunumuz, yargı sisteminin halka "kaliteli yargı hizmeti" sağlamasını hedef olarak belirlememiş, hizmette kalite unsurlarını belirleyip benimsememiş, yargı unsurlarını kaliteli hizmet verecek şekilde yalın, çevik, şeffaf ve hesapverir olarak yapılandırmamış olmamızdır. Bu temel sorun nedeniyle hukuk eğitimi, halkın ihtiyacına cevap verecek şekilde değil, gücü eline geçiren kifayetsiz yöneticilerin kişisel hayallerine, gerçeklerden kopuk varsayımlarına, önyargılarına bağımlı kalıyor. Kendi gerçeklerimize ve ihtiyaçlarımıza uygun özgün çözümler geliştirerek kökten çözmek yerine, başka ülkelerin kendi koşullarına ve ihtiyaçlarına göre geliştirdikleri çözümleri körü körüne ithal ediyoruz. Bu yaklaşım ise sonunun nereye varacağını bilmediğimiz yeni sorunlara neden oluyor. Böyle olunca hayallerimiz ve gerçeklerimiz örtüşmüyor. Gençlerimizin hayallerini yıkıyoruz. Topluma ise ihtiyacı ve hakkı olan kaliteli yargı hizmeti veremiyoruz.

Hukukun üstünlüğü ve toplumsal adalet için yargının kaliteli hizmet vermesi şarttır. Bunun için ise bilgi, sezgi, muhakeme ve etik nitelikler açısından tam donanımlı, yüksek nitelikli hukukçular yetiştiren güçlü bir eğitim sistemi gerekir. Dolayısıyla hukuk eğitimi, kaliteli yargı hizmeti vermeye ehil donanımlı hukukçular yetiştirmelidir. Eğitim sırasındaki ölçme değerlendirme sistemine itimat edilebilmesi, edilemiyorsa eğitimin sonunda yapılacak HMGS ve benzeri sınavla-

rın gerçekçi ve kapsamlı olması zorunludur. Mesleki yeterliliği salt ezber bilgiyle değil, bütüncül biçimde geçerli, güvenilir ve tutarlı bir şekilde ölçmemiz zorunludur.

Meseleyi hızlı bir çözüme kavuşturmak için, kurucu başkanı olduğum Daha İyi Yargı Derneği şunları önermektedir:

1. Yargı sisteminin temel amacı ve odağı "kaliteli hizmet üretmek" olmalı, bu amaçla yargı hizmetinde "kalite unsurları" belirlenerek üzerinde toplumsal mutabakat oluşturulmalıdır.
2. Yargı sisteminin bir parçası olan bütün kurumlar ve unsurlar kalite şartlarını yerine getirecek şekilde yapılandırılmalıdır.
3. Hukuk meslekleri kariyer planları bu nihai amaca uygun olarak profesyonelce hazırlanmalı, mesleki ve akademik performansa dayalı olarak ilerletilmelidir. Hukuk pratikte ve teoride birleştirilmeli, hukuk öğretim üyeleri her iki yönünde birden gelişmeli, ülkede hukuğu, eğitimi ve uygulamasını geliştirmelidir.
4. Eğitim ve sınav sistemleri, hukuk meslekleri kariyer planlarına hizmet edecek şekilde baştan sona yeniden tasarlanmalıdır. Hukuk eğitimi, bu meslekleri icra edecek adayların bilgi, sezgi, muhakeme ve etik nitelikler açısından donanımlı hale gelmesini sağlayacak biçimde yapılandırılmalıdır.
5. Başarı oranının yüksek olabilmesi için sınavlar geçerlilik, güvenilirlik, tutarlılık kriterlerine göre sadece mesleki bilgiyi değil ayrıca mesleki yetkinlikleri ölçmeye yönelik hazırlanmalıdır. Yeterliliği ölçmeye dayalı sınavların olağan başarı oranı olarak -ABD'de ve İngiltere'de uygulanan sınavların başarı oranlarında olduğu gibi- makul, kabul edilebilir yüzde 50 ila yüzde 70 aralığında sonuçlar vermelidir.

Kaliteli hizmet üzeren, yalın, çevik, şeffaf, hesapverir ve toplumsal adaleti sağlayabilen bir yargı sistemi, kalkınmanın ve refah artışının anahtarıdır.